

ผลของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องกระบวนการพยาบาลและสัมพันธภาพเพื่อการ
บำบัดในผู้ป่วยจิตเวชต่อความรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล

นางสาวสมาภรณ์ พุทธิศิลป์พรสกุล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2542
ISBN 974-334-073-4
ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**EFFECTS OF USING COMPUTER ASSISTED INSTRUCTION ON NURSING
PROCESS AND THERAPEUTIC RELATIONSHIP IN PSYCHIATRIC PATIENTS
ON KNOWLEDGE AND CRITICAL THINKING OF NURSING STUDENTS**

Miss Samaphorn Phuttasinpornsakun

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education**

Program of Nursing Education

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-073-4

สมาพันธ์ พุทธศิลป์ศาสตร์ : ผลของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องกระบวนการพยาบาลและสัมพันธ์ภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวชต่อความรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล (EFFECTS OF USING COMPUTER ASSISTED INSTRUCTION ON NURSING PROCESS AND THERAPEUTIC RELATIONSHIP IN PSYCHIATRIC PATIENTS ON KNOWLEDGE AND CRITICAL THINKING OF NURSING STUDENTS) อ.ที่ปรึกษา ผศ.ดร. อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย, 145 หน้า ISBN 974-334-073-4

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องกระบวนการพยาบาลและสัมพันธ์ภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวชต่อความรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังได้รับการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และเปรียบเทียบความรู้เรื่องกระบวนการพยาบาลและสัมพันธ์ภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวชและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาในกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักศึกษาในกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ จำนวน 40 คน จัดเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงและจัดกลุ่มด้วยวิธีการจับคู่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบทดสอบความรู้เรื่องกระบวนการพยาบาลจิตเวชและเรื่องสัมพันธ์ภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวช และแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เครื่องมือทั้งหมดนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและผู้ทรงคุณวุฒิต่างการพยาบาลจิตเวช สำหรับแบบทดสอบความรู้เรื่องกระบวนการพยาบาลจิตเวชและสัมพันธ์ภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวช และแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงและได้ค่าความเที่ยงเป็น 0.83 และ 0.77 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้เรื่องกระบวนการพยาบาลและสัมพันธ์ภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวชและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความรู้เรื่องกระบวนการพยาบาลและสัมพันธ์ภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวชและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา.....คณะพยาบาลศาสตร์.....
 สาขาวิชา.....การพยาบาลศึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4177592136 : MARJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD : COMPUTER ASSISTED INSTRUCTION / NURSING PROCESS / THERAPEUTIC
RELATIONSHIP IN PSYCHIATRIC PATIENTS / KNOWLEDGE / CRITICAL THINKING
SAMAPHORN PHUTTASINPORNSAKUN : EFFECTS OF USING COMPUTER ASSISTED
INSTRUCTION ON NURSING PROCESS AND THERAPEUTIC RELATIONSHIP IN
PSYCHIATRIC PATIENTS ON KNOWLEDGE AND CRITICAL THINKING OF NURSING
STUDENTS. THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF. ORAPHUN LUEBOONTHAVATCHAI, Ph.D.
145 pp. ISBN 974-334-073-4

The purposes of this quasi experimental research were to study the effects of using computer assisted instruction on nursing process and therapeutic relationship in psychiatric patients on knowledge and critical thinking of nursing students before and after receiving teaching by computer assisted instruction and to compare the same variables after the experiment between experimental group and control group. Research subjects were the 40 second year students from Police Nursing College by purposive sampling and divided into 20 each, randomly assigned to the experimental group and control group by match pair strategy. Research instruments were computer assisted instructional programs, achievement test and critical thinking test. These instruments were developed by the researcher were content validated by experts in computer assisted instruction in psychiatric nursing. The internal reliability of the test were 0.83 and 0.77, respectively. Statistical techniques used in data analysis were mean, standard deviation and t-test.

The major findings were as the following:

1. The knowledge of nursing process and therapeutic relationship in psychiatric patients and critical thinking of nursing students after being taught by computer assisted instruction were significantly higher than before, at the .05 level.
2. The knowledge of nursing process and therapeutic relationship in psychiatric patients and critical thinking of nursing students who were taught by computer assisted instruction was significantly higher than those who were taught by conventional teaching method, at the .05 level.

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2542

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ เพราะได้รับความกรุณาและช่วยเหลือเป็นอย่างดี ในการให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆซึ่งเป็นสิ่งที่มีค่าอย่างยิ่งต่อผู้วิจัย และไม่อาจแสวงหาได้จากตำราใดๆ ตลอดจนกำลังใจและความเมตตาของท่านที่มีต่อผู้วิจัยด้วยดีเสมอมาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ประพนธ์ โสภณานนท์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความรู้และคำแนะนำที่มีคุณค่า ขอขอบคุณคณาจารย์และนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์และวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้สนับสนุนทุนส่วนหนึ่งเพื่ออุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และรับรู้ถึงความอดทน ความเมตตา การช่วยเหลือเกื้อกูลและกำลังใจที่ดี จากคณาจารย์และเพื่อนร่วมรุ่นทุกคนในคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ส่วน พุทธิศิลพรสกุล และอาจารย์ ถนอมศรี พุทธิศิลพรสกุล ที่คอยเป็นกำลังใจ สนับสนุนและเป็นทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นในการศึกษาครั้งนี้จนสำเร็จ ขอขอบคุณนางสาวกนกศิลป์ พุทธิศิลพรสกุลน้องสาวที่รักยิ่ง และร้อยตำรวจโทสมบูรณ์ เทียนขาวผู้เป็นกำลังใจที่ดีของผู้วิจัยเสมอมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมาภรณ์ พุทธิศิลพรสกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฐ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 แนวเหตุผลและสมมติฐาน.....	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและการเรียนโดยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	11
2.2 การจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์.....	37
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	52
2.4 การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องกระบวนการพยาบาลจิตเวชและสัมพันธภาพเพื่อ การบำบัดในผู้ป่วยจิตเวช.....	65
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
3.1 ประชากร.....	81
3.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	81
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	84
3.4 วิธีดำเนินการทดลอง.....	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	98
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	107
5.1 สรุปผลการวิจัย	109
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	109
5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้.....	114
รายการอ้างอิง.....	116
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	125
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	127
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	130
ภาคผนวก ง ตารางคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และตารางค่าระดับความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) แบบทดสอบที่ได้จากการทดลอง.....	137
ประวัติผู้วิจัย.....	145

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ค่าระดับความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) แบบทดสอบความรู้ เรื่องกระบวนการพยาบาลจิตเวช และเรื่องสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวช ที่ได้จากการทดลอง (try out).....	140
13	ค่าระดับความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) แบบทดสอบความรู้ เรื่องกระบวนการพยาบาลจิตเวช และเรื่องสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวช ที่ได้จากการทดลอง	141
14	ค่าระดับความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ได้จากการทดลอง (try out).....	142
15	ค่าระดับความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ได้จากการทดลอง	143

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	คะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.... 83
2	การวิเคราะห์เนื้อหาความรู้เรื่องกระบวนการพยาบาลจิตเวชและเรื่องสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวช..... 89
3	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย..... 94
4	คะแนนความรู้เรื่องกระบวนการพยาบาลและสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 99
5	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องกระบวนการพยาบาลและสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม..... 100
6	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องกระบวนการพยาบาลและสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวชของนักศึกษาพยาบาล ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง..... 101
7	คะแนนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 102
8	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม..... 103
9	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง..... 104
10	ค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องกระบวนการพยาบาลจิตเวช และสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวช ที่ได้จากการทดลอง 105
11	ค่าเฉลี่ย คะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องกระบวนการพยาบาลจิตเวช และสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยจิตเวช ที่ได้จากการทดลอง (try out)..... 139

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	รูปแบบโปรแกรมบทเรียนเพื่อการสอน	15
2	รูปแบบโปรแกรมบทเรียนการฝึกหัด	16
3	รูปแบบโปรแกรมบทเรียนการจำลอง.....	16
4	รูปแบบโปรแกรมเกมเพื่อการสอน	17
5	แบบจำลองการออกแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน.....	23

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย